

1863-05-29

AFSENDER

Titus Schouw

MODTAGER

Georgia Skovgaard

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Generel kommentar:

Læsevejledning

Brevet er transskriberet fortløbende

Foto 1 viser side 4 og 1

Foto 2 viser side 2-3

Foto 3 viser side 8 og 5

Foto 4 viser side 6-7

Foto 5 viser side 12 og 9

Foto 6 viser side 10-11

Foto 7 viser side 16 og 13

Foto 8 viser side 14-15

Afsendersted:

Java

Omtalte personer:

Titus Schouw

Georgia Skovgaard

Arkivplacering:

Mappe 5 nr. 65

DOKUMENTINDHOLD

Titus Schouw opholder sig på Java i Indonesien. Han har besøgt kejseren, og har deltaget i en fejring af pilgrimsfærden til Mekka.

TRANSSKRIFTION

Mappe 5

Brev nr. 65

D 29de Mai 1863

Her er naturligvis her paa Java en stor Mængde indfødte Fyrster og Prindser. De ere aldeles afhængige af Hollænderne, men betragtes endnu af Folket som regjerende. Der ere meget rige og ere omgivne af en uhyre Hofstab og en stor Pragt. Den øverste af dem alle Kaiseren gav en stor Fest forleden Dag, som vi bivaanede. Det er en særlig Fest given paa den Dag da alle Muhamedanere begynde deres Pilgrimstog til Mekka. Der var en Rigdom og Afvexling af Dragter som tog sig godt ud. Kaiseren selv var noget stiv i al sin Stas, han var omgivet af hele sin qvindlige Hofstab, glimrende

●2●

af Guld og Ædelstene. Han saa meget høitidelig ud, og talte med Værdighed og Anstand til sit kjære Folk, repræsenteret af en heel Deel fornemme Javanesere, som sad omkring Kaiserens Stol, med Benene over Kors og Kroppen forover bøiet. Der blev uddeelt allehaande Kager og Bagværk til Folket som stod opstillet under Vaaben foran Slottet; og det Hele var saa høitideligt og kjedsommeligt som den Slags Ting bør være, men meget morsomt for een Gang at see. Der er Musik under hele Festen, den er aldeles javanesisk, ganske smuk, det er meest blide, melankolske Toner, lyde nærmest som

●3●

Klokketoner. Et Orchester bestaar af 50 eller flere Mucici foruden Sangerinderne. Instrumenterne ere i Form af smaa Bænke, hvorpaa hvile Metalkar af forskellige Toner eller smalle Stykker Metalstænger ved Siden af hverandre, som anslaaes med en blød Hammer. Denne Art Instrumenter ere varierede i det Uendelige; dernæst have de meget smukt forarbejdede Violiner, men kun med to Strænge, og endelig store Gongonger, med smukke dybe Klokketoner. Naar denne Musik høres lidt i Afstand en stille maaneklar Nat lyder den meget smukt og gjør et eiendommeligt, melankolsk og

●4●

romantisk Indtryk. Sangen derimod tiltaler mig ikke. Stemmerne ere skrattende og ubehagelige. De rige Fyrster have ogaa en stor Mængde Dandserinder, som dandse paa en ganske eiendommelig Maade. De staa stille paa een Plet dreierende langsomt rundt, bøie Armene, Hænderne og Fingrene paa de forunderligste Maader og kaste deres lange Klæde, som enten hænges om Halsen ned over Skuldrene, eller om Livet som et Skjærf, omkring dem paa alle Maader. Alt gaaer langsomt og høitideligt i Takt efter Musikken, de synge gjerne til. Deres Bevægelser ere ret Graciøse, men det Hele er uhyre eensformigt.

●5●

Et Besøg vi gjorde hos Kaiseren er det af Alt hvad jeg har oplevet her, som meest minder om de Forestillinger vi hjemme gjøre om Østens Pragt og Eventyrlighed. Besøget foregik om Aftenen hvilket naturligvis bidrog til at give det Hele en mystisk eventyrlig Caracther. Det var som en Fortælling fra 1000 og 1 Nat. Vi toge til Slottet sammen med den øverste europæiske Embedsmand som skulde presentere os for Kaiseren. Først kom vi gjennem flere Porte og Gaarde, hvor Soldaterne gjorde Honør naar vi gik forbi. Gaardene vare oplyste

●6●

med Fakler, som Indfødte sad og holdt. Foran os gik to Mand med Voxkjerter. Ved den tredje Port bleve vi modtagne af en Dværginde, som neiede sig for os og førte os ind i det Inderste af Slottet. Nu begyndte et Musikkor at spille op, medens vi gik over Gaarden hen til Kaiseren, som sad i en aaben Søilehal. Han reiste sig da vi kom og modtog os ved Trappen og var særdeles naadig. Her i det Inderste af Slottet fantes kun Fruentimmer. Kaiseren opvartedes kun af dem. Bag hans Stol sade en heel Deel Qvinder med Kaiserens

●7●

Vaaben, et prægtigt Guldskjold, en Sabel, Landse, Bue og Pile o.s.v. Derforuden var der flere smaa vanskabte Dværginder som opvartede ham. Foran os i en langt større Hal end den vi sad i, vare [?] Dandserinder forsamlede. De sade i lange Rækker, to i hver Række, adskilte fra hverandre ved en Rad Søiler. Halen [var] oplyst af en mængde Lamper. Da vi havde siddet lidt og havde drukket The, begyndte den indfødte Musik at spille, og nu hævede alle Dandserinderne sig langsomt op og begyndte Dandsen. Hver Række holdt sig for sig selv, og foretog alle samtidig de samme

●8●

Bevægelser. Snart sade nogle ned og Andre strakte Armene ud over dem.

Snart stode de alle op i de underligste Stillinger, og holdt deres lange gule Skjærf op paa alle mulige Maader. Snart dandsede de i en Række næst stode de i en Fiirkant o.s.v. og hele Tiden sang de til. De var en [?] Balet de udførte hvoraf Emnet var taget fra Javas Historie. Det saa ganske eiendommeligt ud; og lidt i Afstand, som vi vare, saa det smukt og eventyrligt ud. Bevægelserne vare alle langsomme og ikke uden Ynde. Og i Afstand saa Dandserinderne smukke ud

●9●

Kaiseren selv var af en Javanese at være ganske smuk. Han bar en Trøie af lyst Silketøi med smaa Blomster indvævede i, med en opstaaende Krave knappet med to dobbelte Diamantsknapper, og en smuk Bouquet af Diamantr holdt Trøien sammen paa venstre Side af Brystet. Om Livet havde han et bredt Silkebælte, som bar [overstreget: hans] et Klæde af farvet Bomuldstøi, der som en Art af Skjørt bæres af alle Javanese. I Bæltet sad hans Kris, den [?] Dolk, med Hæftet og Skjeden glimrende af Diamanter. Paa de bare Fødder havde han sølvbroderede fløiels Tøfler, og Hovedet var indbundet i et Klæde. Han havde en Blomst, der lignede en Asters, paa

●10●

den ene Side af Hovedet, midt inde i denne Blomst sad en smuk stor Diamant. Om Halsen havde han en Krands af smaa hvide Blomster med en stærk bedøvende Lugt, den samme Art Blomster have Dandserinderne i Haaret. Han saa ret nobel ud, men meget svækket og gjorde ganske Indtryk som en Sardanapal. Han gjorde for Resten et sørgmodigt Indtryk paa mig. Her lever han paa alle sider bevogtet og fortrængt af Europæerne, kan intet foretage sig uden Tilladelse og kan ikke forlade den By, hvori han lever, og hans Forfædre beherskede [?] for ikke saa mange Aar siden. Om han selv

●11●

havde nogen Følelse af Undertrykkelse, skal jeg lade være usagt, men jeg skulde næsten tro det. Han førte os ind i de indre Værelser, men de vare smaa, med indelukket Luft, og lugtede af Røgelse og Blomster i en Grad saa jeg fik Hovedpine. De var fulde af allehaande europæiske Ting, slette Billeder paa Væggene og grimme Møbler. Han havde blandt andet en stor pragtfuld Himmelseng, men han fortalte os at han sov ikke i den, men viste os et Tæppe og et Par Puder paa Gulvet, hvor han sov. Menneskene ere dog de samme overalt. I Europa fylde rige Folk deres Værelser

●12●

med allehaande Snurrepipperier fra Indien eller China, her fylder de

Værelserne med europæiske Ting. Vi ler af Javaneserne og dersom han saa vore Værelser vilde han uden Tvivl lee af os.

Der er en Ting her som jeg havde haabet at faa at see, men som desto værre er bleven opsat, det er en Kamp mellem [en] Bøffel og en Tiger. Ved høitidelige Leiligheder holde Fyrsterne saadanne Kampe. Bøflen er i Reglen den seirende, den overvinder undertiden 3 Tigre i Rad. De bruge ogsaa at stille Mænd med Landser omkring Tigerens Bur, og naar Tigeren forlader dette bliver den stukket ned med Landserne. Jeg ville uhyre gjerne have seet en saadan Kamp, men desto værre der bliver ingen om det først var bestemt.

●13●

Snurrligt [overstreget: at] at see alle de Seremonier som en saadan stormægtig Fyrste bliver behandlet med. Hvor han gaaer eller staaer har han altid et stort Følge med. Sidder han hjemme i sit Slot saa sidder Følget i lange Rækker med Benene overkors i tilbørlig Afstand. Ridder han ud følges han af en utrolig Mængde Mennesker. Een bær hans forgyldte Parasol, en anden render med en lang Landse, een [tredie] med en Bøsse en fjerde med hans Sabel en femte med en Gulddaase hvori er hans Betel, en sjete har en Guld vase hvori han spytter, en syvende

●14●

løber med en Thepotte, en ottende bærer slet Intet og har en Snees Stykker til at hjælpe sig. Ingen af en ringere Rang end Fyrsten kan gaa opreist hen til ham men maa krybe langs med Jorden, og tale de med ham skeer det siddende paa Jorden. Før de taler og efter at de have talt folde de Hænderne over Panden, det samme finder Sted naar noget rækkes Fyrsten. Deres Huse ere store rummelige og luftige, navnlig den Deel af dem som ingen Vægge har. De bestaa af flere sammenbyggede Huse, hvert Hus er

●15●

een stor Sal med Marmorgulv og Taget frit med udskaaret Bjelkeloft, og baaret af udskaarne forgyldte Træsøiler. Fra Loftet hænger en Mængde Lamper ned. Det Hele seer ganske smukt ud om Aftenen ved Lys. Der er gjerne en stor Sal som kun har Tag og Gulv ingen Vægge, men Trapper ned til Gaarden paa alle Sider. Rundt om disse Huse lugger en Uendelighed af mindre Huse Stalde os.v. Der er en Prinds [?], den næstfornemste i Landet, en Onkel til Kaiseren, han er en meget net Mand, vi

●16●

besøgte ham flere Gange, og gjorde en Tour ud til hans Lystslot oppe i Bjergene, som havde den smukkeste Beliggenhed man kan tænke sig, paa Toppen af en Høi (hjemme vilde vi kalde det et Bjerg) med Udsigt til alle Verdens Hjørner; paa den ene Side et smukt Alpelandskab som hævede sig op til et smukt mægtigt Bjerg; paa de andre Sider Slettelandet begrændset af takkede Bjergkjeder og enkeltstaaende Vulkaner. – Tilgiv det slette Papir men jeg kan intet bedre faa, Blækket løber saa rædsomt ud paa det.

●17●

Batavia d 15 de Juni 1863

Kjære G.

Jeg vil kun tilføie nogle faa Ord inden jeg sluttet mit Brev. Vi gaa i morgen med et svensk Seilskib til Australien og haabe at være der om 3 Uger i det Høieste.

Indtil da farvel, og Hilsen til Drengene og Skovgaard fra

Din hengivne

Broder Schouw

romantisk Indtryk. Ingen skønn
tillader sig ikke. Hæmmerne er
skrattende og ubehagelige.
De rige Tyster have ogsaa en
stor Mængde Sandheder, som
kæmper paa en ganske esendommelig
Måde. De staa stille paa en
Plat der i dem langsomt rindst,
sine Brænde, Hænderne og Fingrene
paa de frændeligste Måder og
Kæde deres lange Klæde, som
enten hangor om Halsen ned over
Skuldrene, eller om Læret som et
Skjort, omkring dem paa alle Måder.
Alt gaar langsomt og høitideligt
i Takt efter Musikken, de igjøre
gjørne til. Deres Bevægelser ere
ret gradvise, men det hele er
uhjorte, sømformigt.

29de April 1863.
SKOVGAARD-MUSEET
14. 358
MUSEET
Mappe 5, Nr. 65
Her er naturligtvis her paa Tera en
stor Mængde indførte Tyster og Prædiker.
De ere altsaa afhængige af Tollen.
derne; men betragtes endvid af
Folket som repperende. De ere
meget rige og ere omgivne af en
uhjorte Hofstat og en stor Præst.
Den første af dem alle Haisoren
gav en stor Fest forleden Dag,
som vi bismæder. Det er en
aerlig Fest given paa den Dag
da alle Muhammedanere begynde
deres Pilgrimsrejse til Mekke.
Der var en Ridder og Afværelse
af Dreyer som tog sig godt ud.
Haisoren selv var meget stolt i al
sin Hæder, han var omgivet af
helle sine grønlige Hofstat, glædelig

af Guld og Rødtøen. Han saa
meget kinstedlig ind, og talte med
Værdighed og Anstand til sit høje
Folk, repræsenteret af en hel del
fornemme Javaneser, som selv
omkring Keiserens Fod, med Bæmmer
over Hov og Pæpper forvov boiet.
Der blev indteelt allehaande Fager
og Bægrede til Folket som stod
opstillet under Tæppen foran
Løttet, og det hele var saa kinstedlig
lyst og fejersommeligt som den
Høi Ting der oarer, men meget
morsomt for een Gang at se.

Der er Musik under hele Fester,
den er altsammen javanisk, ganske
smuk, det er mest Høi, mellem
kolde Toner, Lyde nærmest som

Kloppetroer. Et Orkester bestaar
af 50 eller flere Musici foruden
Sangerinderne. Instrumenterne
er i Form af smaa Bæmmer, hvorpå
hoile Metalbar af forskjellig Tone
eller smalle tykke Metalstænger,
ved siden af hvorefter, som smidde
med en stor Hammer. Denne
Art Instrumenter ere værdifulde
det skædeleze, der næst have de
meget smukt forskiedet Melodier,
men kun med to Aarsage, og
endelig store Gongonger, med
smukke, dybe Kloppetoner. Nær
denne Musik høres lidt i Afstand
en stille maanedeler Nat
lyder den meget smukt og gjer
et evendommeligt, mellemkaldet og

med Tæller, som indtogte resten af
høllt. Toan og gik til Maadad
Vox gæster. Ved den tid: Not
have i mættelse af en drage,
inde, som var det kig for at
føre og ind i det indside af
Høllt. Nu begynde at Maadad
for at spille og medens vi gik
over Gaarden hen til Høllt
som ved i en skov Høllt.
Nu vilde vi da vi kom og
mættelse af red Trappen over
sædles næsten. Nu det indside
af Høllt skulle hen Frieatman.
Kæresen gæster hen af den.
By hand Høllt side i Høllt
det indside med Kæresen

[illegible]

med alle de gamle Lægemiddel-
 fra Indien eller China; de
 fyldte de Kisten med europæ-
 iske. Vi la af Tormentacano,
 derom kan se i de gamle
 bøger under Færdens til og fra.

Der er en Rægs, her som jeg havde
 hørt af, at de, naar den
 døde var af Roven gaa, der
 en Slæng mellem de Rødder og en Tjørn.
 Den høitidelige Høilighed, helde
 Tjørnen i de gamle Rødder.
 Høsten er i Rødder den i Rødder,
 den overvinder i Rødder den i Rødder
 i Rødder de Rødder, der i Rødder
 Rødder med Rødder omkring Rødder
 Rødder, og naar Tjørnen forlader dette
 Rødder den døde med Rødder
 Tjørnen vilde i Rødder Rødder
 Rødder den døde Rødder, Rødder
 Rødder Rødder den døde Rødder
 Rødder Rødder den døde Rødder

Der er en Rægs, her som jeg havde
 hørt af, at de, naar den
 døde var af Roven gaa, der
 en Slæng mellem de Rødder og en Tjørn.
 Den høitidelige Høilighed, helde
 Tjørnen i de gamle Rødder.
 Høsten er i Rødder den i Rødder,
 den overvinder i Rødder den i Rødder
 i Rødder de Rødder, der i Rødder
 Rødder med Rødder omkring Rødder
 Rødder, og naar Tjørnen forlader dette
 Rødder den døde med Rødder
 Tjørnen vilde i Rødder Rødder
 Rødder den døde Rødder, Rødder
 Rødder Rødder den døde Rødder
 Rødder Rødder den døde Rødder

Den nye Side af Torsdag, med alle
i denne Monst er en anden
Næsten den sidste havde den
en Side af isen hvide Polen
med en sterk rødme i sig, den
samme Art Monst er have hvide
indome i Hædet. Den nye Side
med sig, men meget smalt
og gode gamle Indtægter som en
Landskapsal. Den nye Side
Pesten et smukt Indtægter
med. De Loven kan se alle
Liden Kvotet af Indtægter af
Europæerne, kan se Indtægter
af Indtægter af den nye
Loven den nye Side kan
Loven, og den nye Side kan
Loven for alle den nye
Loven. Den nye Side

harte wagen. Tante og Onkel
 blev; det jeg bedt var, var ingen
 og vilde nægte det.
 Han blev i en af sine. Men
 der var de var mere, med
 indelukkede. Tante og Onkel
 af Poppel og Blomster; en god
 var i det. Hver pølse var
 var fulde af alle smukke ting.
 Der, dette. Pølsen var
 og grønne. Tante. Han havde
 havde været en stor grønne
 ting. Det var, men han havde
 at det kan se i det; der
 var det, i det. Tante og Onkel
 Tante var fulde. Han havde
 var. Mamma var en af
 de smukke smukke. Tante
 blev en. Tante og Onkel

besøgte han flere Gange, og
gik der ind i den store
14. 3. 8.
Købt det nye i Bjergene, som
havde den smukkeste Betragtning
men kan tænke sig, naar
de gik af en Høj (Gjennem alle
de høje det et Bjer) med det
til alle Bergens Hjørner; naar den
en Side et smukt Alpe-landskab
som havde en og to et smukt
mægtigt Bjer; naar de andre
Side Alpe-landet begynder af
tappene Bergenes og en smukt
stejle Høje. —
Til sidst det sidste Papir med
ig kan intet bedre, for Bjerget
der den smukkeste og den det.

Samtidig at alle de Personer
som en saadan Højde
Til sidst Bjerget med
Høj kan gaa eller staa der
kan altid et stort Følge med.
Til sidst kan gaa; et stort
saa under Følget i Lange Rækker
med Bærene overhovedet. Til sidst
Afslut. Til sidst kan ind Følget
kan af en smukt Mængde
Mennesker. En kan kan
frygtede Personer en smukt
revider med en lang Række,
en med en Bæne en spæde
med kan Løbet en smukt ind
en i Højden, hvor en kan
Bæne en smukt kan en smukt.
være hvor kan gaa, en smukt

lees med en Treppe, en stude
bares det Sædet og her en hvid
Styrtet til at hjælpe sig. Ingen
af en yngre Hænge end Torden
kun gaa spædt hen til ham
men maa krybe længe med
Torden, og tale de med ham
spekt det uddende paa den.
For de taler og efter at de have
talt faldt de Hænderne over
Panden, det samme fader
det naar noget ræbte fader.
Sine Hæse ere store smukke
og blide, men det der Ild
af dem der unge Hæge her.
De fader af flere smukke,
bygge Hæse, hvort Hæse

en stor Sæde med Hæse ringen,
og Treppe fader med uddende
fader Hæse, og fader af Hæse
fader alle Treppe, alle Sædet
hænge en smukke Hæse
med det Sæde der fader
spædt med en Hæse med sig.
Der er gænge en stor Sæde om
kun her sig og fader unge
Treppe, men Treppe med det
Panden paa alle Hæse.
Rundt om disse Hæse fader
de Hæse Hæse og fader
Hæse Hæse og fader.
Der er en fader Hæse Hæse,
den mest fader Hæse.
en Hæse til Hæse, kun
en Hæse med Hæse, og